

ΑΡΧΑΙΑΙ ΘΡΑΚΙΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΘΩ

Περὶ τῆς ἀκριβοῦς τοποθεσίας τῶν πόλεων τοῦ Ἄθω, δὲν συμφωνοῦν οἱ ἱστορικοὶ καὶ ἀρχαιολόγοι. Φαίνεται ὅμως εἰς ἡμᾶς διὰ τὴν ἀκολουθήσομεν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἡρόδοτου καὶ Θουκυδίδου ἀναφερομένην σφίδαν, ὅτι δυνήσομεν νὰ τοποθετήσομεν αὐτὰς ἀκριβοῦς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον, συμφωνοῦντες μὲ τὴν σημερινὴν αὐτῶν κατάστασιν.

Καὶ πρῶτον ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς Σάνης, ἀκολουθοῦντες τὸν Θουκυδίδην.

ΣΑΝΗ

Ἡ Σάνη ἔσται εὐθὺς ἀμέσως πρὸς νότον τῆς διαώργου τοῦ Ἐζέου, ἐπὶ τοῦ Σιγατικῷ κόλπου, ἀπέναντι τῆς νήσου Ἀιμοβλιανῆς. Σάνην μὲν Ἀνδρόιον ἀποικίαν, παρ' αὐτὴν τὴν διαώργου, ἐξ τοῦ πρὸς Ἐβροῖαν πλάγος, τετραμμένην (1).

Ἀποικισθεῖσα ὑπὸ Ἀνδρόιον ἀποικῶν κατὰ τὸν ἔβδομον π. χ. αἰῶνα, ἀπέβη ἐπισημοτέρα τῆς ἐπὶ τῆς γερουσίου Παλλήνης κειμένης ἑομοτύπου αὐτῆς πόλεως (2) παραμείνασα ἐλευθέρη μέχρι τῶν Περσικῶν πολέμων. Κατὰ τοὺς Περσικοῦς πολέμους ἐπετάγη εἰς τοὺς Πέρσας καὶ ἠνεγκρίσθη νὰ χορηγήσῃ στρατῶν καὶ πλοῖα εἰς τὸν παραπλήσιον στόλον τοῦ Ἐζέου, ἐπὶ πλεονεξίας καὶ ἐργατικῶν ἐπιπέδων, καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ παραπλήσιου ἰασηνοῦ.

Κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, μόνον ἡ Σάνη μετὰ τοῦ Δίου κατὰ τὸν Θουκυδίδην (3) δὲν προσεχώρησαν εἰς τὸν Βρασίδαν τὸν βασιλῆα τῶν Σπαρτιατῶν, παραμεινῶσαι πισταὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους, μέχρι Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα, ὅστις διὰ προδοσίας τοῦ Ἐπαρχοῦ αὐτῆς Ἀπολλωνίδου, ἐκώλυσε καὶ κατέστρεψεν αὐτὴν τῆς 349-348 π. χ.

Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῶν ἑσπερίων τῆς Σάνης ἐπέστη ὑπὸ τοῦ Ἀλέξανδρου υἱοῦ τοῦ Ἀντιόχου ἡ Οὐρανοπόλις, πόλις μεγάλη καὶ πλουσία ἐπὶ λίθων διηλυτῶν (4) ἔξοχα κατὰ τὸ Στεφάνου περιφέρειαν 30 σταδίων. Ἀκριβοῦς τὴν ἴδιαν ἐποχὴν ὁ ἀδελφεὸς αὐτοῦ Κασάνδρος ἔκτισε ἐπὶ τῆς Παλλήνης τὴν ἑομοτύπὸν τὸν πόλιν Κασάνδρειαν.

Ἀναφέρει τὴν ἵδρυσιν τῆς Οὐρανοπόλεως ὁ Ἀθήναιος (III, 98) λέγει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπένοησε νέαν διάλεκτον πρὸς χορῆαν τῶν πολιτῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος ὁ τὴν Οὐρανοπόλιν κτίσας, διάλεκτον ἴδεν ἐπὶ τῆς

(1) Θουκυδ., IV, 109, 3.
(2) Ἡ Σάνη αὐτὴ ἔσται ἐπὶ τῆς Παλλήνης, πρὸς ὄψεσιν τῆς Ἀδύτης (τῆν Ἀδύτην) καὶ πρὸς νότον τῆς Πρωτιδαίας, κατὰ τὸν νῦν κοινὸν Φινάριον κείμενον παρὰ τὸ Ἀκροτήριον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἦτο δὲ ἀποικία Ἐγετρώων. Ὁ Ἡρόδοτος (VII, 123) καὶ ὁ Στεφάνου (VII, 330, 27), πάντοτε κείμενοι δικάμην τῶν ὄσων τούτων ἡμωνίμων πόλεων.
(3) Θουκυδ., IV, 109, 5.
(4) Πιστὸν εἰς τὴν ἀκρίβειαν αὐτῆς τοποθεσίας νὰ ἀνομάσῃ Οὐρανοπόλις.

νεγκαν (5). Πότε καταστράφη καὶ ὑπὸ τινος εἶναι ἀγνωστον. Σήμερον ἐπὶ τῶν ἐρείπων αὐτῆς κείται τὸ κελλῖον τοῦ Προφήτου Ἥλια.

Τῆς Οὐρανοπόλεως σὺνδροντα ἀργεῖα καὶ χαλκὰ νομισματα φέρουσι τὴν ἐπιγραφήν: ΟΥΡΑΝΙΑΩΝ, ΟΥΡΑΝΙΑΩΝ ΠΟΛΕΩΣ καὶ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ.

Παρὰ τὴν Σάνην ἐπέσχει ὁ ὄμιος Ἰσθμιακῶν, ὅστις ἀποτελεῖ τὸν βορειοανατολικὸν μυχὸν τοῦ Σιγατικῷ κόλπου καὶ τὸν ὁποῖον χωρίζει ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Ἀκάνθου, ἡ στενὴ λωρὴ ἢ συνδύουσα τὴν Ἀκτὴν μετὰ τῆς γαλιδικῆς.

Πρὸ τοῦ στομίου τῆς διαώργου πρὸς τὸν Σιγατικὸν κόλπον κείται μικρὰ νήσος ὀνόματι Ἀιμοβλιανῆ, Μουλάρα ἢ Μουλάρι ἢ Διάφορος τῶν Ἀρχαίων, ἔξοχα ἐν σμικρῷ τῷ σχῆμα τῆς Κεκύρας. Τὸ μῆκος αὐτῆς εἶναι τριῶν μίλων τὸ δὲ μέγιστον πλάτος ἐνδὸς καὶ τριῶν τετάρτων. Ἀνῆκει δὲ εἰς τὴν Μονήν τοῦ Βατοπεδίου, ἧς ἔχει ἐκ' αὐτοῦ Μιτόρια καὶ ἄλλα κτήματα. Ὁ λιμὴν αὐτῆς ἐστὶν ἰσχυρὸς καὶ ἀνεκφορῶντος ὕδατος.

Ἀποικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσθμιακῶν ἀπὸ τῆς ἑομοτύπου πόλεως τῆς Σάνης, ἔσται ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Σάνης, ἀπέναντι τῆς νήσου Ἀιμοβλιανῆς, τὸ ὄνομα τῆς νήσου Ἀιμοβλιανῆ, τὸ ὄνομα ἀντικειμένης, — ἀλλ' ἀγνωστον ἀπὸ ποῦ — τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Διάφορος, ΟΥΣΣΟΣ.

Μετὰ τὴν Σάνην — Οὐρανοπόλιν, τῆς ὁποίας καὶ σήμερον ἀκόμη σώζεται τὰ εἰρεῖα, ὁ Θουκυδίδης ἀναφέρει τὴν Θύσσον (7) ὡς πρῶτην πόλιν μετὰ τὴν Σάνην, ἐνθ' ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει αὐτὴν ὡς πρωτεύουσαν μετὰ τὰς Κλεονίας (ἀποικισθεῖ).

(5) Ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος ἦτο περιώνυμος γλωσσολόγος, καθὼς ἐκ δὲ ἐλέγγων σήμερον, ἐκ γλωσσολογικῆς παραφθοράς, ὅπως καὶ ἄλλοι τινες ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Πολλὰ ἔλεγε μετακλάσει κατὰ τὴν μέθοδον αὐτοῦ Ὄσων π. χ. τὸν ἀκροτήριον μετακλίμασεν ἀφ' ἑσπερίου εἰς τὸν κοινὸν «βροταῖον» τὴν ἀκροτήριον ἀφ' ἑσπερίας, τὸν κήμακα κἀπέστη προσηγορεύσει οὗτο πολλὸς αἰῶνας τοῦ ἡμετέρου Μεταγχοῦτου καὶ Σίμας. Κάποτε ἐστειλεν ἐπιστολὴν εἰς τοὺς Κασάνδρου εἰς. Ἀλλὰ τῶσον ἦτο ἀνεκάλπητος, ὅστε ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης μέρος δ' ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Ἀθήναιος εἰς τοὺς Δεικνωσοφιστάς του. (αὐτῶδη).
(6) Ἡ ὀνομασία Πρωβλακῶν, προβλήτων οὗτι ἐκ παραφθοράς τοῦ ἐκπρὸ ἀλλοῦ ὡς κενός πιστεύεται, ἀλλ' ἐκ τοῦ «προβλάω» τὸ ὁποῖον σημαίνει ἐκπρόβλητον. Περὶ Μεγάλην Ἑλληνικὴν Ἑτυμολογικῶν, ἐν λέξει Ἄθως Τομ. 3, σελ. 329.
(7) Ἡ Θύσος γράφεται καὶ Θύσος.

συνθεσῆναι 2 10/12 1928

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

